

GÖTEBORG

MASSOR AV MÖJLIGHETER

EN RAPPORT FRÅN
VASAKRONAN

INNEHÅLL

Stark stadskärna viktig för expansion	4
Handeln tappat fart	10
Tro på göteborgarna	14
Möten genom mat	18
Platser med potential	20
Tryggt Göteborg även efter klockan 18	26
Bortom bilens vara eller inte vara	30
Tillsammans skapar vi framtidens Göteborg	32

Inspiration hittas på sidorna
13, 17, 22, 23, 24, 29 och 33

EXPERTER SOM ÄR INTERVJUADE I RAPPORTEN

Patrik Andersson
VD Business
Region Göteborg
Vilken är din favoritplats i Göteborg?
- Gamla Masthugget, för atmosfären.

Ulrika Barkman
Planeringsledare,
"Trygg vacker stad"
Vilken är din favoritplats i Göteborg?
- Rosenlund efter ombyggnationen. Det är ett område som blivit väldigt lyckat vad gäller samverkan mellan fastighetsägare och staden.

Gunnar Eistam
Butiksägare
Vallgatan 12
Vad är det bästa med Göteborg?
- Att handeln är koncentrerad till en ganska liten yta, så man kan göra stan på en eftermiddag samt närheten till vattnet.

Karin Londré
Redaktör
Nöjesguiden
Vad är det bästa med Göteborg?
- Alla de göteborgare som outtröttligt jobbar i uppförslaget för att göra staden roligare! Göteborg bubblar av kreativitet.

Camilla Nyman
VD Göteborg & Co
Vilken plats i Göteborg tycker du har mest outnyttjad potential?
- Brunnsparken - en av stans mest centrala platser som man helst skyndar förbi, men inte utan att först ha sett sig väldigt nog.

Björn Siesjö
Göteborgs stadsarkitekt
Vilken är din favoritplats i Göteborg?
- Röda sten! Himlen, havet, älven, rymden, det industriella arvet ... Lite så där bröttigt och göteborgskt. Perfekt!

Jasmine Soufi
Grundare av matfestivalen Global Picknick
Vilken plats i Göteborg tycker du har mest outnyttjad potential?
- Kanalortet, där vi har vår matmarknad, är en plats som ligger jättefint vid vattnet och väldigt centralt men som knappt används alls.

Johan Trouvé
VD Västsvenska Handelskammaren
Vad är det bästa med Göteborg?
- Att vi har två stora företag som är världsledande inom fordonsindustrin och som genererar enormt mycket positivt för Göteborg och hela Sverige!

RAPPORTEN ÄR FRAMTAGEN AV VASAKRONAN TILLSAMMANS MED UNITED MINDS

Insikterna i rapporten bygger på en medborgarundersökning med svenska folket, expertintervjuer, relevant forskning och case från verkligheten.

UNDERSÖKNINGEN

Den kvantitativa undersökningen genomförde United Minds på uppdrag av Vasa-kronan. Syftet var att mäta allmänhetens inställning till den egna stadskärnan avseende attityder och beteenden. Undersökningen genomfördes i februari 2015. Svartsamlingen skedde genom digitala enkäter distribuerade via e-post enligt riksrepresentativa kvoter avseende kön, ålder och region. Totalt deltog 1024 personer i åldrarna 16-80 år. Därutöver samlades 1012 kompletterande svar in i åtta större städer för att möjliggöra viss jämförelse stadskärnor emellan. I Göteborg samlades 306 svar in som utgör underlaget för de göteborgsspecifika siffrorna i rapporten.

PRODUKTION:

Intellecta Corporate

OMSLAGSBILDER:

Jennie Smith

REPRO:

Turbin

Tryckt på miljögodkänt papper av Emprint AB, 2016
www.vasakronan.se

VASAKRONAN

EN STAD SOM BUBBLAR

Omfamna det nya och utveckla det som redan finns. Låt oss upptäcka och ta tillvara på alla möjligheter, allt engagemang och all energi. Då kan vi tillsammans skapa ett ännu starkare Göteborg, en stad där det bänder.

GÖTEBORG STÅR INFÖR stora förändringar. Nya stadsdelar växer fram och Västlänken som nu byggs kommer ytterligare att förstärka Göteborgs position som Västsveriges nav. Hos både aktörer och invånare märks en förändrad attityd. Istället för att hålla fast vid det gamla omfamnar de utvecklingen allt mer.

Som en aktör med en lång och stolt historia i Göteborgs stadskärna gläds Vasakronan åt den fantastiska framåtanda som präglar staden idag. Samtidigt kan vi inte bortse från de orosmoln som framförallt är kopplade till handeln i stadskärnan. Dels ökar konkurrensen för innerstadshandeln i takt med att de externa handelslägena expanderar. Dels är det problematiskt att Göteborg inte haft samma tillväxttakt som Malmö och Stockholm.

PÅ VASAKRONAN ser vi alltid positivt på utveckling, vi tror på vinsterna i att förstärka och utveckla det som är bra. Lyckade förändringar handlar ofta om att hitta balansen mellan att fokusera på det nya – och ta tillvara det befintliga. Det ena förutsätter det andra.

Förutsättningarna för att bygga ett ännu starkare Göteborg är goda. Vi tror att det till

stor del handlar om att ta hand om den potential som redan finns i staden. Vi måste bli bättre på att använda kraften i medborgarnas engagemang och se till att skapa en stadskärna som inkluderar alla. Vi måste få staden att leva under dygnets alla timmar. Vi måste göra det lättare att ta sig till och runt i Göteborg. Vi måste återupptäcka alla fantastiska platser som glömts bort och göra dem tillgängliga för alla.

Rapporten du håller i din hand är ett första steg i att frigöra den kraft som ligger och bubblar under ytan. Materialet bygger till stor del på information från de som känner staden bäst, nämligen dess invånare. Förutom att fråga göteborgarna om hur de ser på sin stadskärna och hur den ska utvecklas har vi också pratat med några av de främsta Göteborgsexperterna om hur vi kan säkra stadens framtid. Dessutom har vi samlat inspirerande exempel från städer från världens alla hörn. Trevlig läsning!

**KRISTINA PETTERSSON POST
REGIONCHEF GÖTEBORG
VASAKRONAN**

"Vi måste återupptäcka alla fantastiska platser som glömts bort och göra dem tillgängliga för alla göteborgare."

TRE FRÅGOR TILL BJÖRN SIESJÖ

EFTER TIO ÅR SOM

frilansande
arkitekt och
lika många
som egenfö-
retagare fick

Björn Siesjö ett samtal med ett erbjudande han inte kunde tacka nej till. Sedan 2011 är den tidigare skåningen Göteborgs stadsarkitekt, ett uppdrag som hittills till stor del utgjorts av att staka ut en ny kurs för Göteborg.

Hur skulle du beskriva Göteborgs nuvarande status?

– Vår status är att vi har börjat ett mentalt språng. Vi håller på att kasta av oss den våta, nostalgiska filtern och säga att ”vi vill att Göteborg utvecklas!”. Staden har jättemycket möjligheter, som vi nu håller på att lägga oss i läge för att kunna utveckla. Göteborg är per definition outnyttjad potential, det är det vi har mest av.

Vari ligger potentialen?

– Den ligger i att lyckas knyta ihop staden, skapa stråk och liv – skapa stadskänsla, helt enkelt. Även vattnet är en outnyttjad potential av stora mått. Förr var älven stadens industriella baksida, med hamn och verksamheter, och sågs inte som en tillgång. Men i det postindustriella samhället har vi börjat värdera älven på ett annat sätt. Idag älskar folk att flanera längs med vattnet, och vi arbetar därför med att skapa stråk längs med älven. Frihamnen är ett tydligt exempel där vi skapar möjligheter till ett läge vid vatten som idag är helt tomt.

Har du något exempel på en inspirerande föregångsstad?

– Jag tycker mycket om Barcelona och stadsdelen Eixample. Det jag gillar är att allt finns inrymt i kvarteren där. Dels har man väldigt aktiva bottenvåningar och samtidigt ett varierande utbud. Man kan gå förbi en finkrog som ligger vägg i vägg med en biltvätt, och efter den ligger en madrassbutik. Och så är det bostäder och kontor uppepå. Alla funktioner finns. Det är den typen av stad som jag tror efterfrågas ganska mycket nu. ●

*”Göteborg är
per definition
outnyttjad
potential, det är
det vi har
mest av.”*

BJÖRN SIESJÖ,
GÖTEBORGS STADSARKITEKT

STARK STADSKÄRNA VIKTIG FÖR EXPANSION

Från att ha varit en småstad kategoriseras Göteborg numera som en liten storstad enligt EU. Förändringen är positiv. Men för Göteborg innebär det även en utmaning. Den består i att lyckas behålla en stark och attraktiv stadskärna. »

EN ATTRAKTIV STADSKÄRNA SPELAR STOR ROLL

90

PROCENT

av göteborgarna
anser att en attraktiv
stadskärna gör dem
stolta över sin stad.

83%

av göteborgarna är nöjda med
sin stadskärna överlag men ...

... bara

13%

är **mycket nöjda**. I Stockholm
är 34% **mycket nöjda** med
sin stadskärna.

ANDEL SOM ÄR NÖJDA MED SIN STADSKÄRNA ÖVERLAG

Stockholm	89%
Jönköping	83%
Göteborg	83%
Malmö	81%
Uppsala	77%

MEST NÖJD MED UTVECKLINGEN DE SENASTE 5 ÅREN ÄR MAN I:

Jönköping	76%
Stockholm	51%
Malmö	49%
Uppsala	46%
Göteborg	43%

GÖTEBORG STÅR INFÖR stora och omvälvande förändringar. Inom 20 år är planen att staden ska växa med nära en tredjedel. Under samma period förväntas invånarantalet öka med 150 000 människor.

Jämfört med andra storstäder är Göteborg en relativt glesbefolkad och glesbebyggd stad. Med tanke på den väntade expansionen blir det därför ännu viktigare att se till att stadskärnan inte glesas ut, utan istället förtätas och görs mer enhetlig.

Till exempel genom att skapa naturliga flöden mellan olika stadsdelar och ge områden tydligare karaktär.

Utan en levande stadskärna tappar Göteborg i attraktionskraft och blir därför också mindre hållbar ur ett ekonomiskt perspektiv. I det postindustriella samhället bygger en stads attraktionskraft inte längre på tillgången till naturresurser eller på att stora företag valt att lägga sin verksamhet där. Snarare handlar det om att attrahera människor. Forskning visar att individen i allt större utsträckning väljer sin bostadsort efter stadsmiljön snarare än arbetet i sig. För att locka företag måste städerna därför attrahera den kompetens som eftersöks.

TILL SKILLNAD MOT vad många tror förbrukar också städer mindre naturresurser än landsbygden, och är därför effektiva ur ett ekologiskt perspektiv. Det beror på att energi används mer effektivt, transporter – och därmed utsläpp – minskar och uppvärmningen blir billigare. En tät stad är även mer tids-effektiv för invånarna som slipper spendera sin tid i bilköer.

Den täta staden är också hållbar ut ett socialt perspektiv. Staden man bor i är en viktig del av identiteten. Det är i stadskärnan människor från stadens olika delar kan mötas och känna sig som en del av en helhet. Den globaliserade världen gör det allt viktigare för med-

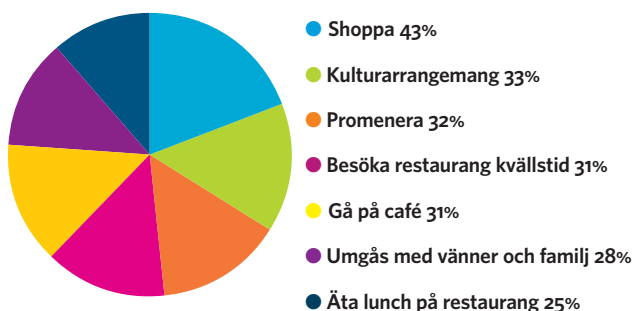
”Det är mötesplatserna i kärnan som gör en stad attraktiv. För att få bit de bästa talangerna måste stadskärnan vara spännande. Och lockar vi spännande kompetens söker sig även företagen bit.”

PATRIK ANDERSSON, VD BUSINESS REGION GÖTEBORG

FOTO: BEATRICE TÖRNROS, G&G & CO

DET HÄR GÖR GÖTEBORGARNA HELST I SIN STADSKÄRNA

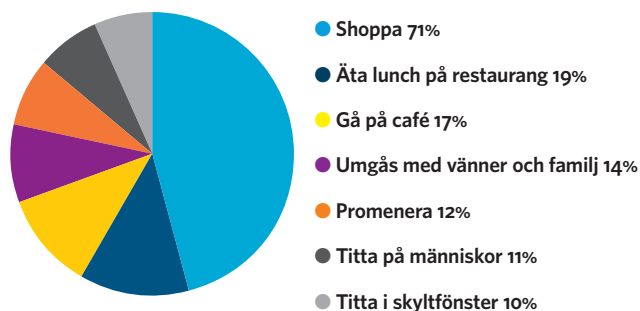

43 PROCENT
tycker om
att shoppa i
stadskärnan

FOTO: STEFANO EMBER / SHUTTERSTOCK

DET HÄR GÖR GÖTEBORGARNA HELST I ETT EXTERNT HANDELSOMRÅDE

71 PROCENT
föredrar att
shoppa i externt
handelsområde

borgare att känna en sådan tillhörighet. En stadskärna med en stark och tydlig profil gör göteborgarna stolta, och med stolta invånare blir staden också attraktiv för besökare.

En stark och attraktiv stadskärna är alltså viktig på många

sätt. Men för att lyckas behöver den potential som finns i Göteborg utnyttjas bättre. För potential finns det gott om. Bortglömda platser kan användas bättre och initiativkraften hos medborgarna är stark. Utmaningen är att ta till vara på stadens själ. ●

”För att Göteborg ska nå sin fulla potential är arbetstillfällena avgörande. Idag har vi mycket arbetstillfällen att erbjuda till exempel ingenjörer, men för att vara attraktiva måste det finnas puls och prägel i stadskärnan så att det blir attraktivt att leva här.”

JOHAN TROUVÉ, VD VÄSTSVENSKA HANDELSKAMMAREN

STADSKÄRAN FÖRKNIPPAS
MED EMOTIONELLA VÄRDEN,
EXTERNA HANDELSOMRÅDEN
MED RATIONELLA VÄRDEN

- STADSKÄRNA
- EXTERN
HANDELSPLATS

89%

STADENS
SJÄL

83%

NATURLIG
MÖTESPLATS

83%

KÄNSLA AV PULS

82%

TRIVSAMHET

78%

ESTETISKT
TILLTALANDE

59%

LÄTTILLGÄNG-
LIGHET

47%

BRA SHOPPING

30%

EFFEKTIVITET

16%

PRISVÄRDHET

16%

GODA
PARKERINGS-
MÖJLIGHETER

4%

9%

8%

12%

9%

37%

43%

58%

63%

78%

MER SOM LONDON, NEW YORK OCH BARCELONA OM SVENSKARNA FÅR ÖNSKA

NÄSTAN 8 AV 10 ÄR NÖJDA MED SIN STADSKÄRNA

78 % av svenskarna är nöjda med sin egen stads kärna.

25 % boende i småstäder är missnöjda med sin egen stads kärna. Motsvarande andel i storstäder är 13 %.

46 % upplever att den egna stads kärnan har utvecklats i positiv riktning de senaste fem åren.

GÖTEBORGARNA INSPIRERAS AV LONDON

- 3 av 4 känner sig välkomna i stads kärnan.
- Mindre än hälften tycker att stads kärnan är anpassad för alla – oavsett ekonomi.
- Drygt en tredjedel vill begränsa biltrafiken i stads kärnan. En tredjedel tycker att det är bra som det är idag.
- 67 % är nöjda med livet och rörelsen i stads kärnan under kvällstid.
- Göteborgarna önskar sig framförallt fler marknader, wifi och food trucks.
- Av storstäder i världen så önskar Göteborgarna att staden vore mer lik London.

MALMÖITERNA ÖNSKAR SIG FOOD TRUCKS

- 8 av 10 känner sig välkomna i stads kärnan.
- 4 av 10 känner sig otrygga under kvällstid.
- 35 % önskar att biltrafiken i stads kärnan bör begränsas jämfört med idag.
- Önskar att stads kärnan var mer lik London.
- Malmöborna önskar sig mer låncyklar, food trucks och popup-butiker.

VÄSTERÅSARNA VILL LEVA KVÄLLSLIV

- Nästan 7 av 10 känner sig välkomna i stads kärnan.
- Hälften tycker att biltrafiken bör ligga på samma nivå som idag.
- Nästan var tredje vill se mer gatukonst och uppträdanden.
- Endast 40 % är nöjda med livet och rörelsen i stads kärnan under kvällstid.
- Om västeråsarna får drömma skulle stads kärnan likna New York mer.

UPPSALA VILL SE MER GATUKONST

- 7 av 10 känner sig välkomna i stads kärnan.
- Enbart 4 av 10 tycker att stads kärnan är anpassad för alla åldersgrupper.
- Nästan var tredje vill se mer gatukonst och uppträdanden.
- Uppsalaborna vill att stads kärnan ska likna Barcelona mer.

UMEÅBORNA VILL HA MER UTMHUSBIO

- 7 av 10 känner sig välkomna i stads kärnan.
- Nästan 4 av 10 tycker att biltrafiken i stads kärnan bör begränsas jämfört med idag.
- Mer än varannan vill ha fler marknader mer än var fjärde vill se mer utomhusbio.
- Umeåborna vill att stads kärnan ska likna London lite mer.

STOCKHOLMARE MEST NÖJDA MED STADSKÄRNAN

- 8 av 10 känner sig välkomna i stads kärnan.
- Drygt var fjärde vill ha fler bilfria dagar.
- Önskar att stads kärnan var lite mer som New York.
- Stockholmarna är mest nöjda med sin stads kärna.

JÖNKÖPINGSBORNA ÄR NÖJDA MED TRAFIKEN

- 8 av 10 känner sig välkomna i stads kärnan.
- Tycker att biltrafiken bör vara som idag.
- Hälften vill se fler marknader.
- 63 % är nöjda med liv och rörelse i stads kärnan under kvällstid.

LUNDBORNA VILL BYTA GREJOR

- 85 % känner sig välkomna i stads kärnan.
- Nästan hälften tycker att biltrafiken ska ligga på samma nivå som idag.
- Lundborna vill se mer av utomhusbio, food trucks och popup-butiker.
- Önskar sig också platser/tillfällen för byteshandel.

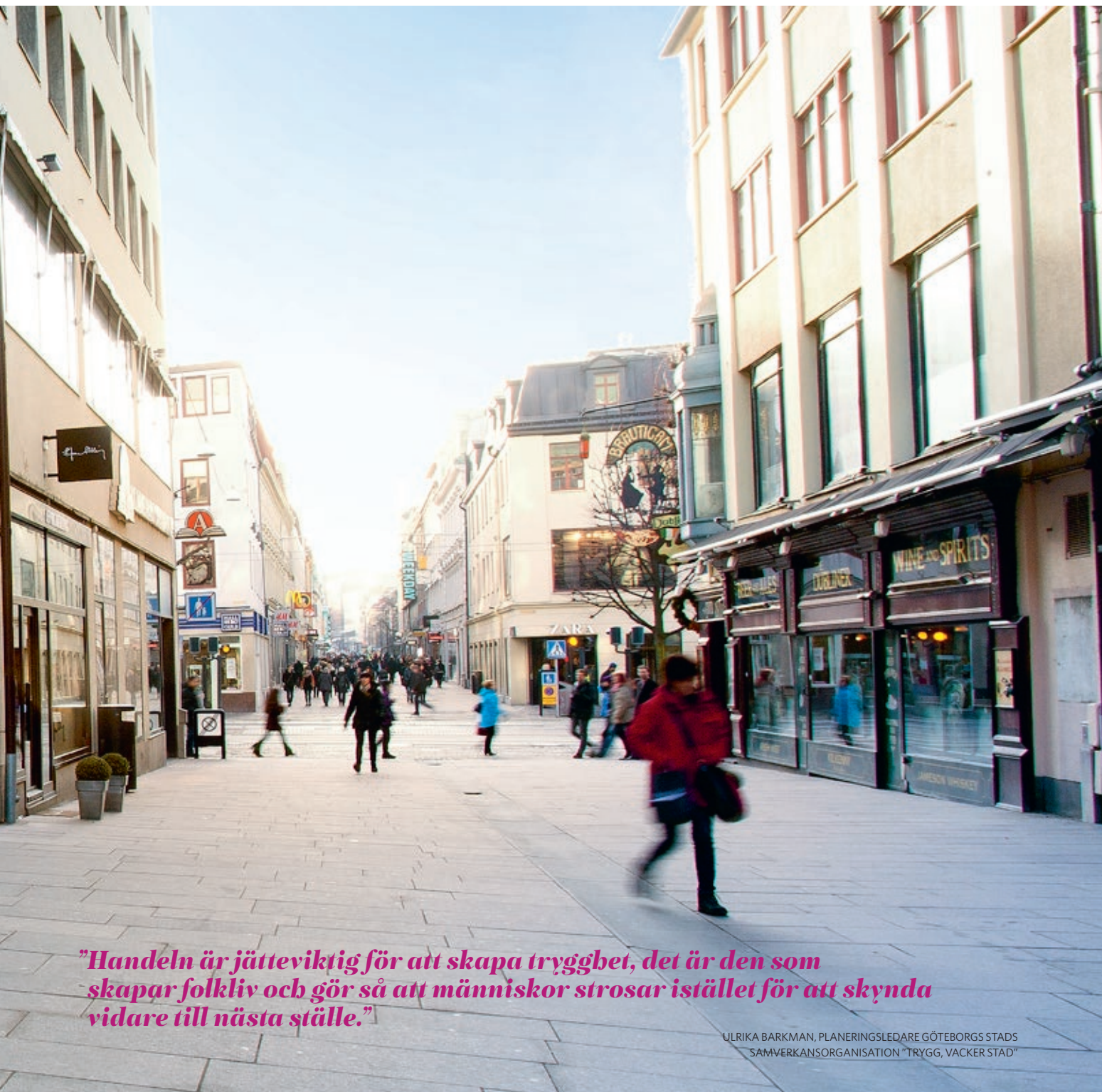

HANDELN TAPPAR FART

Som Sveriges näst största stad och västkustens huvudstad borde Göteborg ha en sprudlande handel. Med en tillväxttakt i befolkningen på två procent om året, lika hög som i Stockholm, borde också handelns tillväxttakt vara god. Men det är den inte.

HANDELN I GÖTEBORG halkar efter och lever inte alls upp till den potential som en stad av Göteborgs storlek, tillväxttakt och besöksnäring borde ha. Det är problematiskt. En blomst-

rande och varierad handel är en av grundbultarna för en levande, vibrerande stadsmiljö som skapar trivsel och trygghet för medborgare och besökare.

"Handeln är jätteviktig för att skapa trygghet, det är den som skapar folkliv och gör så att människor strosar istället för att skynda vidare till nästa ställe."

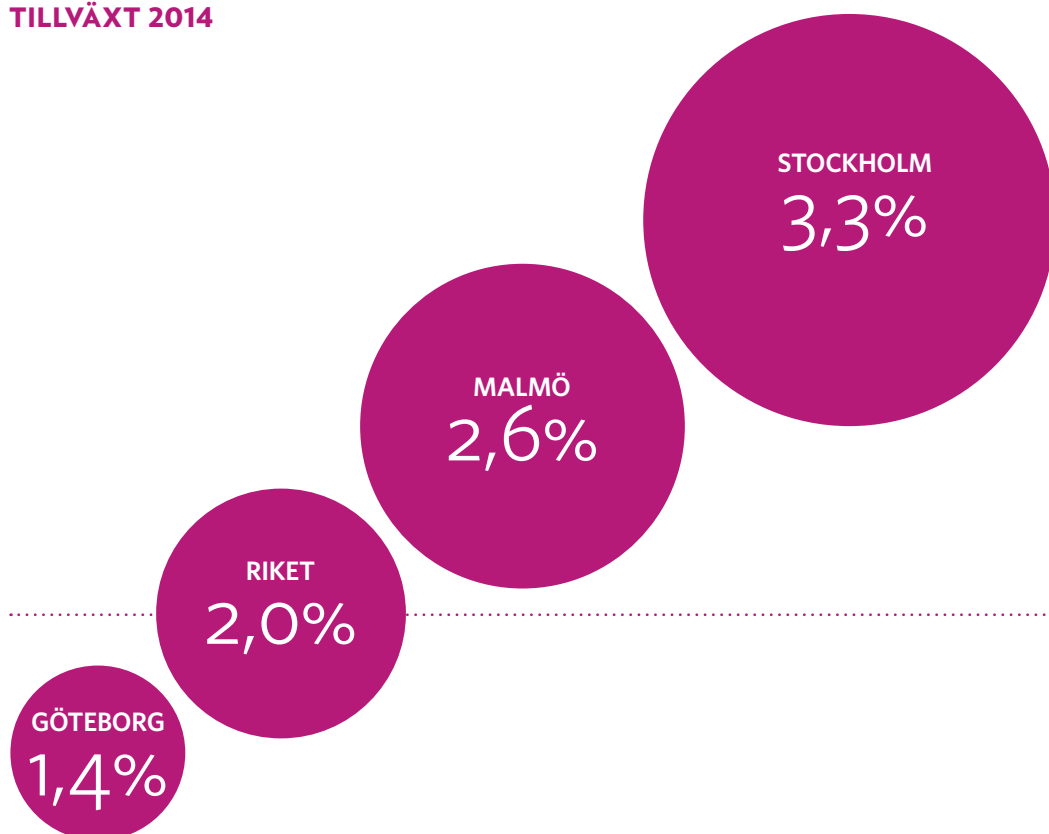
ULRIKA BARKMAN, PLANERINGSLEDARE GÖTEBORGS STADS
SAMVERKANSORGANISATION "TRYGG, VACKER STAD"

Göteborg, precis som många andra stadskärnor i Sverige, är satt under hård press från externa köpcentrum i städernas utkanter. Här finns konkurrens i form av ett brett utbud av handel, restauranger och kaféer. Dessutom är de ofta lättillgängliga, har en genomtänkt mix av butiker och tjänster och använder allt mer sofistikerade digitala metoder för att mäta och analysera data. Det gör att konsumenterna uppfattar handelsplatserna som rationella, smidiga och med en tilltalande mix. Vår studie bekräftar den bilden. Göteborgarna föredrar att göra det mesta i stadskärnan snarare än i ett externt handelsområde. De vill besöka restauranger och kaféer, träffa vänner och bekanta, strosa runt, besöka kulturarrangemang och titta på folk. Men när det kommer till shopping föredrar göteborg-

garna de externa handelsområdena.

Utmaningen är densamma för många svenska stadskärnor. Det finns en risk att handeln försvinner och därmed även det flöde av människor som restauranger, kaféer och kulturinstitutioner är beroende av för att överleva. Stadskärnan skulle snabbt utarmas, staden skulle bli mindre trivsamt och det skulle bli svårare att locka samt behålla attraktiv arbetskraft och talanger.

ETT AV PROBLEMEN i Göteborgs stadskärna är att staden är gles och att de olika shoppingstråken skiljs åt av osynliga barriärer som tomma platser, broar och spårvagnsspår. En gles stadskärna leder till att de riktigt goda A-lägena tenderar att

Källa: Handeln i Sverige,
HUI Research och SCB

”En levande centrumhandel ger också en internationell känsla, det här är inte en småstad som bara erbjuder de mest välkända kedjorna utan en riktig, internationell stad.”

JOHAN TROUVÉ, VD
VÄSTSVENSKA HANDELSKAMMAREN

bli för få. Det gör det svårt att attrahera de mest intressanta koncepten inom detaljhandeln som både kan vara ekonomiskt lönsamma och bidra till en positiv känsla. Med de nya planerna kring utvecklingen av Älvstaden, handelsområdet på Backaplan och utvecklingen av Gamlestaden finns det också en risk att stadskärnan glesas ut ytterligare, samtidigt som konkurrensen från externhandeln blir allt tuffare när till exempel handelsområdet i Sisjön byggs ut. Enligt Handels Utredningsinstitut, HUI och Nordic Council of Shopping Centers, NCSC, är Västra Götaland det län i Sverige där det planeras mest detaljhandelsyta, yta som främst kommer att hamna i Göteborgs mellanlägen eller externa lägen.

I stadskärnor samsas ofta flera olika aktörer. Det gör det svårare att strategiskt utveckla stråk i en viss riktning. I takt med att konkurrensen ökar och de tekniska möjligheterna att följa och analysera kundflöden blir fler, växer också behovet av samordning. De olika stråken behöver få en tydlig identitet som avspeglas i butiksmixen. Det innebär en blandning av

olika branscher, små och stora koncept samt en lagom avvägning mellan detaljhandel, service och mat. Varje stråk ska ha en tydlig inriktning och fokus. För att nå detta behöver fastighetsägarna arbeta tätt tillsammans och försäkra sig om att alla längs med stråket tar ansvar för att maxa mixen. Vilken typ av aktörer ska man tacka nej till? Hur stor andel av lokalerna ska få hyras av små aktörer som kan bidra positivt till visionen och potentialen men som betalar mindre än stora aktörer? ●

CHECKLISTA FÖR EN FRAMGÅNGSRIK HANDEL I GÖTEBORGS STADSKÄRNA

- ✓ Samordning och samarbeten mellan aktörer i stadskärnan.
- ✓ Tydligare identitet, inriktning och fokus för stråken som avspeglas i butiksmixen.
- ✓ Blandning av olika branscher, små och stora koncept samt en lagom avvägning mellan detaljhandel, service och mat.
- ✓ Utökad tekniskt arbete med att följa och analysera kundflöden.

”Göteborg har tidigare präglats av en småstadsmentalitet, vilket har gjort att man inte arbetat med att bygga stråk, differentiera dem och skapa nya A-lägen.”

BJÖRN SIESJÖ, GÖTEBORGS STADSARKITEKT

INSPIRATION

Kreativitet och förändring är nyckeln till attraktiv shopping

ETSY ÖPPNAR FYSISK BUTIK PÅ MACY'S

I BÖRJAN AV 2016 öppnade Etsy, handelsplatsen på nätet för hantverk och småskalig design, en fysisk butik på Macy's varuhus vid Herald Square i New York. För Macy's är det ett sätt att attrahera millenium-generationen, en grupp varuhuset tidigare haft en utmaning att nå fram till. För Etsys del gör den fysiska butiken det möjligt att manifestera varumärket och bygga kännedom.

FOTO: ESTER ENSTRÖM

PRESSBILD WALLENSTAM

MID AVENUE LOCKAR PÅ AVENYN WALLENSTAM SATSAR

stort på att utöka butiks- och restaurangutbudet runt Avenyn. Ambitionen som går under namnet Mid Avenue Valand är att erbjuda shopping, upplevelser och restauranger av hög internationell klass samt att locka varumärken som stärker Göteborg som handelsstad.

Kopparhuset är det första av fyra kvarter som Wallenstam utvecklat på Mid Avenue. Huset består av butiker, restauranger och kontor med internationell prägel. På kvarterets andra sida har man byggt moderna lägenheter med butiker i bottenplan.

MED UTRYMME FÖR KREATIVITET THE DESIGNER GALLERY

i Mall of Scandinavia är en plats i ständigt förändring skapad för att hylla kreativitet i olika former.

Det över 5000 kvadratmeter stora stråket är beläget mitt i Mall of Scandinavia och består av olika handplockade koncept: mode- och livsstilsbutiker, exklusiva varumärken och popups. Butiksyrtorna är något mindre och kontrakten kortare än i den övriga gallerian.

I avdelningen TDG POP presenteras en kombination av ikoniska varumärken och nya talanger, och alla varumärken har valts ut i linje med ett tema som löper i sex månader.

BESPOKE SKAPAR RESPONS FRÅN KONSUMENTERNA

DET RELATIVT TRADITIONELLA köpcentrat Westfield San Francisco Center har tagit ett steg in i framtiden genom att införa nya funktioner på ytor under namnet Bespoke. Där har 3500 kvadratmeter reserverats för att ge utrymme för exempelvis tillfälliga popup-butiker, event, produkt demonstrationer och gemensamma kontorsytor för startup-företag. En del av idén är att företagen snabbt ska kunna få respons från konsumenterna på sina produkter och tjänster. Ett av utrymmena kallas Bespoke Demo. Här visar entreprenörer och varumärken upp sina produkter och konsumenter kan i sin tur upptäcka och testa den senaste teknologin.

TRO PÅ GÖTEBORGARNA

Gothenburg vore inte mycket till stad utan dess invånare. Det finns gott om eldsjälar som drivs av viljan att skapa forum och mötesplatser. Potentialen ligger i att ta tillvara på all energi genom att uppmuntra, underlätta och samordna medborgarnas initiativ.

MÅNGA GÅNGER är det mindre aktörer som tar initiativ till projekt som kan utveckla staden. Att lyfta fram inspirerande exempel där medborgarna tar saken i egna händer är extra viktigt eftersom de fungerar som inspiratörer och katalysatorer för fortsatt handlingskraft. För viljan att engagera sig i sin stad

finns bland göteborgarna. Nästan hälften säger att de kan tänka sig att vara med och engagera sig i utvecklingen av stadskärnan. Politikernas, handels- och fastighetsaktörernas uppgift är att våga tro på göteborgarna, och skapa goda förutsättningar för plattformar där man kan mötas för att testa nya tankar och

”Gothenburg bar så himla mycket själ, det är göteborgarna själva som formar den. Många gör så bra grejer, även utan pengar eller lokaler. Våga tro på göteborgarna! Vi måste se värdet i initiativen, det är en bra början.”

KARIN LONDRÉ, REDAKTÖR NÖJESGUIDEN

49%

kan tänka sig att engagera
sig i utvecklingen av stadskärnan,
men ...

*"Jag brukar skämta om att
Nordstan är Göteborgs enda
'lyckade' integrationsprojekt.
Det är det enda stället i stan
där alla är."*

KARIN LONDRÉ, REDAKTÖR NÖJESGUIDEN

... bara

25%

anser att det finns
möjligheter för invånarna
att ge synpunkter på hur
stadskärnan ska
utvecklas

*"Det finns ett stort intresse bland Göteborgarna att tycka till. Det fina vore
om man kunde engagera medborgarna i en positiv medverkansprocess där
alla jobbar för stadens utveckling istället för att jobba för sitt egenintresse."*

BJÖRN SIESJÖ, GÖTEBORGS STADSARKITEKT

ÄR GÖTEBORG
EN STAD FÖR ALLA?

55%

ANSER ATT
STADSKÄRNAN
ÄR TILL FÖR ALLA
ÅLDERSGUPPER

48%

ANSER ATT
STADSKÄRNAN
ÄR TILL FÖR ALLA
OAVSETT EKONOMI

VAR FJÄRDE GÖTEBORGARE KÄNNER SIG INTE
VÄLKOMMEN, ELLER HAR SVÅRT ATT SVARA PÅ,
OM HEN ÄR VÄLKOMMEN I STADSKÄRNAN

”De grupper som är mest utsatta bor också längst från stadskärnan, och besöker staden i minst utsträckning. Vi måste bli bättre på att locka även de med sämre ekonomiska förutsättningar till stadskärnan.”

ULRIKA BARKMAN, PLANERINGSLEDARE GÖTEBORGS STADS
SAMVERKANSORGANISATION ”TRYGG, VACKER STAD”

idéer – på lika villkor, oavsett bakgrund och socioekonomisk status.

Göteborg är en geografiskt gles stad. Det ökar behovet av att få människorna att närma sig varandra. Idag känner nästan var femte göteborgare sig inte välkommen i stadskärnan. Inte ens hälften upplever att staden är till för alla, oavsett ekonomi. Det visar att såväl verksamheter som människor är åtskilda.

DE SENASTE ÅREN har det talats mycket om vikten av att engagera och involvera medborgarna i utformandet av staden för att få dem att trivas. Att skapa engagemang bland medborgarna i stadsplaneringen kan göras på många sätt, alltifrån att låta medborgarna tycka till och informeras till direkt medbestämmande. I grund och botten handlar det om att förstå och anpassa sig till hur medborgarna lever och hur staden föränd-

ras. Samtidigt finns det de som menar att medborgardialog sällan lyckas nå och engagera alla grupper. Som med mycket annat är det ofta de redan engagerade och privilegierade som är intresserade av, eller ens vet om att de har möjlighet, att vara med och påverka. Enligt stadsplaneringsforskarna Lens och Monkkonen finns det till och med en risk att medborgarkommunikation kan leda till ökad segregation.

En mer inkluderande stad gynnar inte bara göteborgarna själva. Den integrerade staden följer samma logik som den starka och tydliga stadskärnan: när invånare själva trivs och känner att de har möjlighet att påverka blir staden attraktiv även för de som inte bor där. Det gynnar i sin tur besöksnäringen och lockar attraktiv arbetskraft. Just nu sjuder det av energi bland göteborgarna. Låt oss kanalisera den i spännande, roliga och inkluderande projekt. Låt oss göra Göteborg till en stad för, och av, alla. ●

INSPIRATION *Medborgardriven kultur och stadsutveckling*

INSPIRERANDE GUIDE FÖR HUR DU PÅVERKAR STADEN

FASTIGHETSÄGARNA STOCKHOLM har med hjälp av arkitektkontoret White och Trafikkontoret tagit fram en handbok för att inspirera och guida de som vill påverka stadslivet i sin stad. Handboken guidar genom hela processen och beskriver till exempel hur man skaffar de tillstånd som krävs för att genomföra projekt med tillfällig arkitektur. Även Världsbanken har gett ut en guidebok i medborgardriven innovation. Syftet är att ge beslutsfattare och förändringsdrivare goda exempel på hur man kan arbeta med medborgardialog i olika länder, klimat, kulturer och urbana miljöer.

NORRTÄLJE VILL FÅ MED ALLAS SYNPUNKTER

DRÖMSTAD NORRTÄLJE drivs av Norrtälje Handelsstad. Projektet inleddes sommaren 2015 då man satte upp en stor glasbur på torget där invånarna kunde bidra med egna synpunkter på vad som behövs för att deras hemstad ska bli bättre. Totalt fick projektgruppen in drygt 500 idéer. Problemet var att de flesta kom från den äldre delen av befolkningen. Därför genomfördes "Operation Dörrknackning", där man gick runt och knackade dörr för att samla in tips även från ungdomar och barnfamiljer. Man har även haft workshops med kultur och kreativa näringar, och på projektets hemsida kan Norrtäljeborna bidra med egna förslag och rösta på andras. Under våren 2016 ska Handelsstaden presentera en färdig vision och åtgärdsplan som kommit fram som ett resultat av alla idéer.

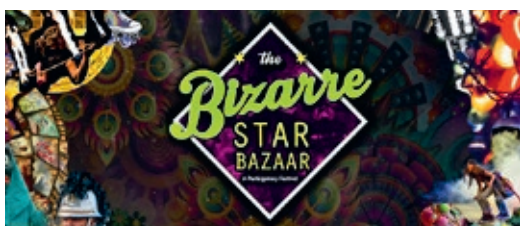

FOTO: RICH GARR

KONST OCH KULTUR UTVECKLAR STADEN

IDEAS CITY är ett internationellt projekt grundat av The New Museum i New York 2011. Tanken har varit att utvidga muséet och dess motto "ny konst, nya idéer" utanför muséets väggar och in i medborgarsfären. Utgångspunkten är att konst och kultur är avgörande för den framtida livskraften i städer. Tänkare och aktörer från konstvärlden, arkitektur, stadsplanering, teknik, utbildning och politiska beslutsfattare sammanförs. Genom olika samtal, paneler, workshops, projekt och utställningar vill man sedan skapa en gemensam plattform. Den ska innehålla projekt och idéer som fokuserar på konstens betydelse för stadsutveckling, deltagarperspektiv och hållbarhet. Vartannat år arrangeras en Ideas City-festival i New York och det hålls även konferenser i olika städer runtom i världen. Deltagandet sker genom en öppen ansökningsprocess, vilket innebär att vem som helst kan ansöka. Därefter väljs ett fyrtiotal akter ut av en panel bestående av bland annat konstnärer och curatörer.

EN HEL STADSDEL BYGGD PÅ DELTAGANDEKULTUR

PARTICIPATORY CITY är en utveckling av projektet The Open Works i området West Norwood i södra London, där man med 20 praktiska projekt med 100 lokala invånare undersökte om "deltagandekulturen" kan skapa faktisk skillnad för både individer och området. Projekten hämtade inspiration från hela världen och handlade om hur man kan leva ett mer hållbart liv i vardagen. Bland annat startades ett sak-bibliotek med alltifrån trädgårdsverktyg till eventutrustning, ett biverksam gemensamt odlingsinitiativ och en gemensam hantverksverkstad. Nu går man steget längre genom att utveckla en hel stad med 30 000 invånare, byggd på deltagandekulturen. Tanken är att Participatory City ska bli en förebild och en modell för välmående, hållbarhet och jämlikhet.

FOTO: OPEN WORKS

BESÖKARE SKAPAR SIN EGEN FESTIVAL

I MARS 2016 anordnades The Bizarre Star Bazaar på Nobelberget i Stockholm – en festival där allt innehåll skapades av besökarna. Eventet anordnades av föreningen Urban Burn och hämtade inspiration från den kollaborativa Burning Man-festivalen i Black Rock City, Nevada. Under fem dagar fylldes de 2000 kvadratmetrarna i Nobelbergets lokaler av konst, musik, dans, performance och lek – allt format av och för deltagarna själva.

MÖTEN GENOM MAT

Jasmine Soufi har två passioner – människor och mat. Längre funderade hon på hur hon skulle kunna kombinera de två. Resultatet blev Global Picnic, en matfestival på Kanaltorget vid Lilla Bommen.

Varför startade du Global Picnic?

– Jag ville skapa ett nätverk och en mötesplats kring global mat. Mat är något som alla kan relatera till, den berättar en historia. Att äta det någon lagar är att komma den personen nära. Samtidigt såg jag att det finns så många människor som vi inte tar tillvara på.

Idén är därför att jobba med människor som vanligtvis står långt från arbetsmarknaden men som lagar fantastisk mat. Plötsligt kan de tjäna pengar och se att någon uppskattar och värderar deras kunskap. Tillsammans kan vi bidra med ett utbud som inte går att få tag på någon annanstans, samtidigt som det skapas arbetstillfällen och människor möts.

Vilken är din bild av Göteborg?

– Vi lever i en uppdelad stad. Göteborg är extremt segregerat och många känner sig inte välkomna i stads kärnan. Om man tittar på restaurangutbudet ser man att alla inte är representerade. Till exempel bor det många somalier här men det finns nästan inga afrikanska restauranger. Media målar upp en negativ bild av vissa stadsdelar, en bild som leder till dåligt självförtroende och negativa beteenden hos de som

bor där. Istället kan kreativiteten och kraften hos dessa människor användas på ett bra sätt.

Hur blir staden levande?

– Genom en stor och god blandning där alla känner sig inräknade. Underskatta inte kraften hos människorna! Det finns en hel del initiativ, Göteborg måste bara ta till vara på dem. Men det får inte vara för krångligt – ofta är byråkratin svår och det krävs stora investeringar. Många har drivet men har svårt att sätta sig in i de krångliga delarna. Man behöver få möjlighet att testa sin förmåga innan man tar steget fullt ut.

Vad finns det mer att ta tillvara på?

– Många lokaler har bara öppet på lunchen eller på kvällen, till exempel dagiskök och aktivitetshus. De skulle kunna användas så mycket mer. Vi borde dela mer på resurserna. Tänk om man kunde hitta en modell där befintliga restaurangkök kan utvecklas och anpassas efter behoven. Här kan fastighetsägarna underlätta genom att vara mer tillgängliga och släppa in andra typer av koncept. ●

GLOBAL PICNIC är delvis en matfestival som arrangeras sedan 2012 på Kanaltorget i Göteborg, med mat från världens alla hörn – gjord av göteborgare, för göteborgare. Förutom matfestivalen är Global Picnic en cateringverksamhet, och man arrangerar även matlagningsskvällar, matvandringar och popup-restauranger.

"Vi måste bli bättre på att göra platser tillgängliga oavsett plånbok. Kanalen går genom hela stan – där kunde det skapas mötesplatser som är öppna och tillgängliga för alla, där man kan promenera eller bara njuta av miljöerna."

PATRIK ANDERSSON, VD BUSINESS REGION, GÖTEBORG

"Göteborgs vatten är en outnyttjad potential. Förr var älven stadens industriella baksida, med hamn och verksamheter, men det har skett ett skifte där vattnet betraktas som något värdefullt. Att flanera längs vattnet är det som folk gillar mest."

BJÖRN SIESJÖ, GÖTEBORGS STADSARKITEKT

PLATSER MED POTENTIAL

Göteborg är fullt av outnyttjade ytor. Med enkla medel kan de göras om till sjudande platser för kultur, bandel och möten mellan människor.

TA TILL EXEMPEL BRUNNSPARKEN. Tiotusentals personer passerar dagligen men få stannar. Istället för att vara en anonym och ganska otrygg passage skulle parken kunna vara ett pulserande handelstorg med food trucks, loppisar och Bondens egen Marknad. Eller varför inte en blomstermarknad på söndagarna, precis som i London och Amsterdam.

En annan plats med potential är Göta Älv, ständigt

närvarande i stadsbilden men samtidigt undervärderad. Vid Norra Hamngatan, med söderläge ner mot kanalen, skulle ett Göteborgskt Nyhavn kunna växa fram med gångstråk, sittplatser och uteserveringar.

Det finns många platser med potential. Här kommer några exempel på hur trista och tomma ytor förvandlats till något helt annat. ●

INSPIRATION

Från trista och tomma ytor till vackra och levande platser

FÄRGFEST MED BLÖT GATUKONST

I SEOUL HAR en grupp designers hittat ett sätt att bekämpa de dymra, blöta dagarna under monsunsäsongen genom att skapa enorma målningar på gatorna som syns när det regnar. I projektet, kallat Project Monsoon, använder konstnärerna speciell hydrokromatisk färg som är osynlig, men som blir synlig när den blir blöt.

UTRYMME FÖR URBAN KULTUR

KALASATAMA är finska för "fiskehamn" och det är just vad området är: en övergiven gammal hamn i östra delen av Helsingfors, som har blivit stadens vagga för

urban kultur. Stadsborna har bjudits in att delta och påverka hur området ska utformas. Det har bland annat resulterat i popup-restauranger, konstprojekt och konstevenemang. Området utmärks av den ständigt föränderliga grafittiväggen och prunkande växter i odlingspåsar där invånarna själva kan odla grönsaker och örter. Fram till år 2030 pågår arbetet med en centrumanläggning med handel, kontor, vårdcentral och bostäder.

GRÖN MÖTESPLATS MITT I CITY

HELSINGBORG planerar för en ny mötesplats vid havet, mitt i centrala city. Mellan Tivolibygnaden och den blivande hotell- och kongressbyggnaden ska en ny park växa fram. Tanken är att det ska bli många grönområden och stora öppna ytor att sitta, strosa och umgås på, och det ska även bli plats för evenemang och konserter. Den nya parken ska bli en tillgänglig och trygg för alla, oavsett ålder och intressen. Man satsar även på estetik och kopplingen till havet. Temat vågor tas upp på olika sätt, bland annat genom sittplatser formade som stiliserade vågor i trä.

FOTO: PECKHAM COAL LINE

LONDONS EGEN HIGH LINE?

EN LONDONARKITEKTS idé om att omvandla en övergiven järnvägssträcka i stadsdelen Peckham till en kilometerlång park kan komma att bli verklighet – tack vare crowdfunding. Målet att samla in motsvarande 900 000 svenska kronor har uppfyllts med råge. Nu jobbar projektet vidare med att undersöka hur parken mer exakt ska kunna bli verklighet.

TRIST PARKERING BLEV AKTIVT TORG

ROSENS RÖDA MATTA i Malmö är ett torg som gjorts om från en trist parkeringsplats till en mötesplats för människor och aktiviteter. Stadsdelens ungdomar, framförallt unga tjejer, har fått vara med och bestämma hur det ska se ut. Platsen är ett resultat av flera projekt med syfte att rusta upp Rosengårdsstråket genom att anlägga nya mötesplatser och aktivitetsytor. Stråket ska bli en plats för umgänge och inte enbart en transportsträcka.

CITYOUTLET PÅ STADENS TORG

I FINSKA EKENÄS arrangerar Centrumföreningen en cityoutlet, ett evenemang som förvandlar de centrala delarna av staden till en enda stor rea-marknad. De butiker som vill delta ställer ut outlet-bord längs med gågatan och utanför butikerna, där de kan sälja ut sina lager, tidigare kollektioner och andra sortering.

SALUHALL BEHÖLLS TACK VARE KAMPANJ

MARKTHALLE IX i Berlin är en gammal saluhall som länge var eftersatt och bortglömd. 2009 bestämde sig kommunen för att restaurera hallen och låta en stormarknadskedja flytta in. Men de som bodde och jobbade i området startade en motkampanj. De lyckades stoppa försäljningsplanerna och dessutom återuppliva saluhandeln. Efter att ha startat i liten skala med några saluhallsdiskar och ett kafé lyckades man efter ett tag övertyga kommunen att det var rätt väg. Idag drivs saluhallen av initiativtagarna till kampanjen.

INSPIRATION

*Från trista och tomma ytor
till vackra och levande platser*

TILLFÄLLIG OCH FLYTTBAR BAZAR

I GÖTEBORG har Västsvenska Handelskammaren undersökt möjligheterna att sätta upp en tillfällig "popuzar", en bazar som kan dyka upp på flera platser och flyttas runt. Tanken är att ta tillvara på "lucktomter", mindre outnyttjade markområden på centrala platser, och använda dessa till något smart. Under maj till september 2016 planeras nu en pilotversion av projektet, och en av platserna där bazaren kan dyka upp är vid Esperantoplatsen.

10 I TOPP
DET GÖTEBORGARNA
ÖNSKAR ATT DET FANNS
MER AV I STADSKÄRNAN

MARKNADER

54%

WIFI PÅ
ALLMÄNNA
PLATSER

38%

FOOD
TRUCKS

29%

GATUKONST OCH
UPPTRÄDANDEN

22%

TILLFÄLLIGA
POPUP-
BUTIKER

22%

BILFRIA
DAGAR

20%

LADDNINGS-
STATIONER FÖR
TELEFONER OCH
DATORER

19%

UTOMHUSBIO

19%

TILLFÄLLEN FÖR
BYTESHANDEL

17%

PLATSER OCH
AKTIVITETER FÖR
MINDRE BARN

12%

"Kronbusbodarna är ju ett superfint område som inte tas tillvara. Tänk om man kunde bygga upp en liten värld där med shopping som kompletterar Nordstans utbud. Det hade kunnat bli hur bra som helst!"

KARIN LONDRÉ, REDAKTÖR NÖJESGUIDEN

"En sak som Göteborg nästan saknar är marknader. En utmärkt plats för det är Gustaf Adolfs Torg. Om man ledde om bussarna och gjorde det möjligt att sitta vid vattnet skulle det bli en fantastisk plats!"

JOHAN TROUVÉ,
VD VÄSTSVENSKA HANDELSKAMMAREN

TRYGGT GÖTEBORG – ÄVEN EFTER KLOCKAN 18

På kvällen och natten känner sig många göteborgare ovälkomna och otrygga. Något som de delar med många andra stadsbor. Lösningen är att skapa en stad där alla känner sig bekväma och välkomna – oavsett tid på dygnet.

DET SOM KALLAS KVÄLLSEKONOMI handlar om att skapa verksamheter och aktiviteter som tilltalar alla oavsett ålder. Det innebär ett brett, tillgängligt och flexibelt utbud av restauranger, handel och kultur. Idag upplever många göteborgare att stadskärnan inte är tillgänglig eller anpassad för alla åldrar. Samtidigt är förutsättningarna goda för att utveckla kvällsekonomin på ett bra sätt. Staden är tillräckligt liten för att skapa attraktiva stråk mellan olika områden med såväl handels- som kulturutbud, och med en redan etablerad besöksnäring finns det stora möjligheter att ytterligare förstärka Göteborgs internationella attraktivitet.

Det är en självklar del av en modern, välkomnande stad att den är tillgänglig, levande och trygg, även efter mörkrets inbrott. På inslag i en stad signalerar otrygghet i lika hög grad

som en öde plats, och idag finns det allt för många områden i Göteborg som ekar tomma när mörkret sänker sig. Kanske är det en av anledningarna till att nästan en av tre göteborgare idag känner sig otrygga om de rör sig i stadskärnan kvälls- eller nattetid. Många drar sig för att gå ensamma mellan Avenyn och Centralstationen efter att butikerna har stängt.

Ett sätt att skapa bättre förutsättningar för en attraktiv stad handlar därför om täthet – att öka densiteten, inte bara med ett större kultur- och handelsutbud, utan också med bostäder. När fler har sin hemvist i ett område rör det sig automatiskt mer folk ute på kvällarna. En god kvällsekonomi är därför en förutsättning för att skapa en tryggare stadskärna.

Idag är staden alltför uppdelad i olika zoner med olika syften. Avenyn präglas av restauranger och barer, medan

”Göteborg har en ökning med 22% av internationella gästnätter och många av privatresenärerna kommer under långbelger – men på söndagar har mycket av den attraktiva handeln stängt. Vi behöver förlängda öppettider på kvällar och belger, så att det är öppet när besökarna är här och Göteborgarna är lediga.”

CAMILLA NYMAN, VD GÖTEBORG & CO

**NÄSTAN EN AV TRE GÖTEBORGARE
KÄNNER SIG OTRYGGA I STADSKÄRNAN
UNDER KVÄLLS- OCH NATTETID**

"Runt Nordstan finns ganska få bostäder; det skulle kunna bli plats för ett musikpalats – typ ett Pustervik eller nåt sånt hade ju varit helt på sin plats. Men då får man också bestämma sig för att man släpper in det. Då skulle det kunna bli ett ställe som levde flera tider på dygnet, precis som stan."

BJÖRN SIESJÖ, GÖTEBORGS STADSARKITEKT

82%

är nöjda med liv och rörelse
under dagtid men ...

... bara

67%

är nöjda med liv och
rörelse under kvällstid

”Handel och kvällsekonomi driver varandra. Det handlar om två olika beteenden. Det ena är att köpa någonting, det andra är flanerandet och fönstershoppandet – det som gör att man stannar till för att ta en kaffe eller öl och sen går vidare – hänget.”

BJÖRN SIESJÖ, GÖTEBORGS STADSARKITEKT

Fredsgatan har en tydlig handelsprofil. Istället för att handel, nöje och kultur är skilda åt skulle olika typer av verksamheter kunna integreras. Delvis eftersom de kan gynna varandra, men också för att stadsbilden blir mer intressant. I nuläget är även Göteborgs butikers öppettider väldigt varierande, vilket ger en splittrad upplevelse av cityhandeln. Gemensamma och utökade öppettider skulle göra Göteborg till en stad med handel man kan lita på. Genom att länka ihop dags- och kvällsliv och få en sömlös övergång i tidsintervallet efter kontorstid och in mot natten skapas också en mer sammanhängande upplevelse av hela Göteborg.

FÖRDELARNA MED att fler har öppettider längre är många. Med

utökade restaurang-, butiks- och hotellöppettider skapas ett större flöde av kunder. Det gynnar inte bara handeln, utan skapar också nya jobbtilfällen. I Storbritannien räknar man till exempel med att kvälls-/nattlivsekonomin står för nästan 8 % av landets anställningar och omsätter 66 miljarder pund per år. Nattlivsekonomin är således en viktig del av en stads ekonomi och central för att attrahera och behålla rätt typ av arbetskraft.

Att balansera önskan om ekonomisk utveckling, ökad trygghet och livskvalitet är dock en rejäl utmaning. Det förutsätter ett effektivt samarbete mellan och engagemang från invånare och företag. Men det finns mycket att vinna på att satsa på kvällsekonomi – både för Göteborgs invånare och stadens näringslivsaktörer. ●

”Det är viktigt att staden lever på kvällen också – det är en del av en modern stadskärna. Jag upplever att man tycker att nattliv är något farligt. Men egentligen är det i kvällsstaden väldigt många göteborgare har sitt sociala liv.”

KARIN LONDRÉ, REDAKTÖR NÖJESGUIDEN

INSPIRATION

Satsningar på levande och trygga städer

FOTO: BEATRICE TÖRNROS, GBG & CO

KOLLEKTIVTRAFIK DYGNET RUNT I BERLIN

BERLIN, EUROPAS nu snabbast växande 24-timmarsstad, var tidigt ute med satsningar på nattlig kollektivtrafik. Redan 2006 introducerades 24/7-tunnelbanor, -bussar och -spårvagnar. Det senaste decenniet har Berlins nattlivsekonomi fördubblats, och en viktig del av framgångarna tros vara just satsningarna på nattlig kollektivtrafik. Även i San Francisco och London har man insett betydelsen av kollektivtrafik nattetid. Nu genomförs satsningar på kollektivtrafik under fler timmar på dygnet.

LILA FLAGG FÖR TRYGGA STÄDER

PURPLE FLAG, eller Lila flagg, startades 2006 i Storbritannien och fungerar som en garanti för att staden arbetar aktivt för att hålla en hög och trygg kvalitet såväl dag- som nattetid. Flaggen kan ses som ett slags certifiering och har spridit sig till fler länder, bland annat Kanada, Italien och Irland. I England har antal personer som besöker områden med den lila flaggan ökat med i genomsnitt 10%, samtidigt som kriminaliteten minskat under kvälls- och nattetid - i vissa områden så mycket som 60%. Certifieringen har nu pilot-testats i flera svenska städer. Flera av dessa rapporterar att arbetet med kvällsekonomin gett resultat i form av bland annat bättre belysning, fler medlemmar i cityföreningar och bättre samarbete mellan det offentliga och privata. Förutom att verka som en trygghetsgarant fungerar certifieringen som en indikator på att staden erbjuder ett underhållande och varierande kvällsliv. Den lila flaggan kombinerar helt enkelt det bästa från två världar: nytta och nöje.

FRÅN SLUMKVARTER TILL RESTAURANGSTRÅK

ROSENLUNDSGATAN vid Feskekörkan i Göteborg var tidigare främst känt för prostitution, men har på senare tid fått ett uppsving som trivsamt restaurangstråk. Förändringen är ett resultat av Göteborg Stads projekt "Trygg, vacker stad". Det är en organisation där park- och naturförvaltningen, trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret samarbetar i projekt för att skapa ett tryggare och trivsammare Göteborg. Vid Rosenlund har man bland annat arbetat för att bygga bort alla mörka arkader längs med gatan, och aktivt sökt efter restaurangrörelser för att skapa liv och rörelse i kvarteren.

KVÄLLSAKTIVITETER SKAPAS FÖR ALLA ÅLDRAR

OPEN SYDNEY är en långsiktig vision som löper fram till 2030. Ambitionen är bland annat att 40% av verksamheterna kvälls- och nattetid då ska vara butiker. Andra planer är ett dygnet runt-öppet bibliotek och att gallerier och museer en gång per år håller öppet längre. Dessutom ska nöjesutbudet bli säkrare och mer varierat.

Verksamheter som säljer alkohol ska ha ett särskilt tillstånd, och personal som arbetar efter klockan ett på natten ska få säkerhetsutbildning. Förhoppningen är även att 40% av de som tar del av stadens nattliv år 2035 ska vara över 40 år. Staden hoppas att satsningen ska öka antalet anställningar kvällstid med 25% och omfatta 100 000 jobb. Strategi- och handlingsplanen för kvällsekonomin utveckling 2013-2030 har utformats av Sydneys stadsledning tillsammans med representanter för stadens invånare samt företagare från detalj-, dryckes- och underhållningsbranschen.

BORTOM BILENS VARA ELLER INTE VARA

I ett växande Göteborg behöver den polariserade debatten om bilars vara eller inte vara nyanseras. För att staden ska nå sin fulla potential är det nödvändigt med en diskussion om tillgänglighet snarare än om transportmedel.

EN FÖRUTSÄTTNING för Göteborgs utveckling är att staden blir lättare att nå. I synnerhet är det viktigt för handeln. Som ett nav i regionen har infrastruktuursatsningar inneburit att staden växer ihop med andra regionala delar. Här har beroendet av bilen varit stort, men en ny tid börjar gro.

Med tanke på att Göteborg har relativt utspridda förorter och stora topografiska skillnader är staden rent geografiskt uppbyggd för att vara beroende av bilen. Men att Göteborg enbart är en bilstad är en sanning med modifikation.

Visst är bilen viktig, både som transportmedel och som symbol för Göteborg som stad. Men att göteborgare skulle vara mer bilburna när de besöker stadskärnan än invånarna i någon av Sveriges andra storstadsregioner stämmer inte i någon större utsträckning. Idag tar 24% av göteborgarna bilen, jämfört med

till exempel 32% av malmöborna och 19% av stockholmarna.

Diskussionen om bilens vara eller inte vara i framtidens Göteborg rymmer idag starkt motsatta åsikter. Å ena sidan finns det en oro över trängselskatter och att handeln i stadskärnan tappar andelar till externhandeln på grund av svårillgänglighet. Å andra sidan talas det om bilfria städer.

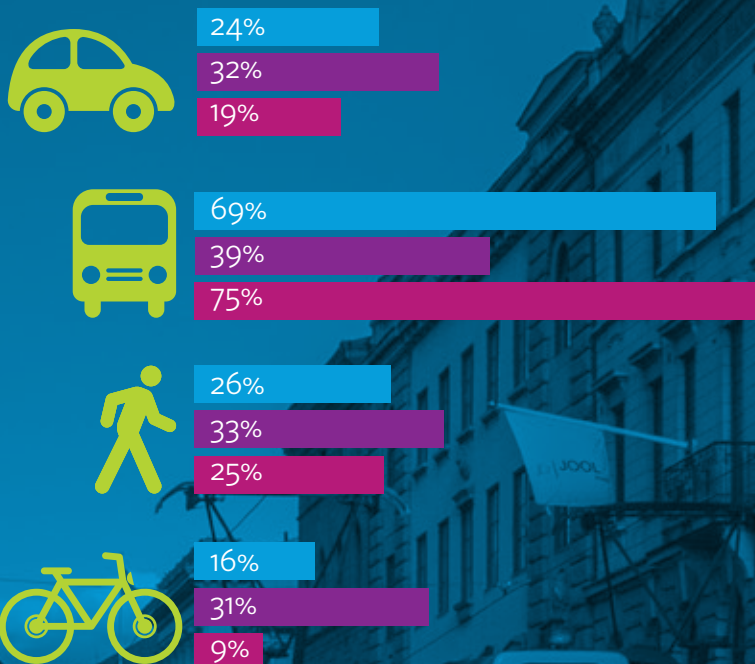
FÖR GÖTEBORGARNA ÄR möjligheten att ta bilen fortfarande en viktig del av vad som utgör en bra stadskärna. Samtidigt anser många att det vore trevligt om bilarna tog mindre plats i det allmänna rummet. Att synsätten varierar blev tydligt när vi frågade göteborgarna om vad Göteborgs stadskärna behövde för att bli mer attraktiv. I topp: mindre biltrafik och bättre parkeringsmöjligheter.

”Den viktigaste utmaningen för regionen är möjligheten att kunna ta sig in till staden, det är en förutsättning för att vi ska kunna växa. Med bättre pendlingsmöjligheter kan andra orter i Västsverige baka på och växa med Göteborg.”

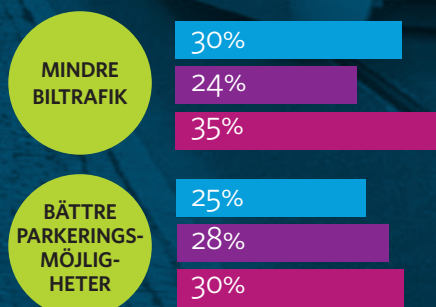
JOHAN TROUVÉ, VD VÄSTSVENSKA HANDELSKAMMAREN

HUR FÄRDAS DU VANLIGTVIS TILL STADSKÄRNAN? (FLERA SVARSALTERNATIV VAR MÖJLIGA)

VAD ÄR STADSKÄRNAN I BEHOV AV FÖR ATT BLI MER ATTRAKTIV?

"I en gles stad blir det nästan omöjligt att klara sig utan bil, medan man i en sammanhängande och tät stad har möjligheten att välja."

BJÖRN SIESJÖ, GÖTEBORGS STADSARKITEKT

”Man måste börja i andra änden och göra det attraktivt att åka kommunalt. Men Göteborg är ju uppbyggt på ett visst sätt, som gör att bilarna inte bara kan tas bort.”

GUNNAR EISTAM, GRUNDARE AV KLÄDBUTIKERNA STUK OCH SOLO.
DRIVER IDAG VALLGATAN 12 TILLSAMMANS MED ULF PYK OCH YANNICK TREGARO

Ett tydligt tecken på att trafiken och bilismen idag är en integrerad del av stadens funktion märks inte minst när det gäller dess betydelse för handeln. Om det ska vara möjligt att minska bilismen krävs därför förståelse för varför den är nödvändig, och samtidigt se behovet av att utforma alternativ för att minska bilens outhållbarhet. Detta är ett perspektiv som ofta saknas i dagens polariserade debatt.

VI SER IDAG EN TENDENS att tillgång upplevs som mer attraktivt än ägande. Det förutspås därför att den så kallade delningsekonomi – som bygger på tanken att dela istället för att äga – kommer att bli viktigare inom alltifrån detaljhandeln till trafiken. Allt fler tjänster och lösningar fokuserar redan på att göra produkter tillgängliga på nya sätt, till exempel genom att hyra eller dela med andra.

Nya bilägare vill ha tillgång till en bil, men inte nödvändigtvis äga en. Att dela en bil tillsammans med vänner, kollegor

eller grannar är därför ett attraktivt alternativ till traditionellt ägande. Bilpooler är en smart lösning som sammanför det bästa av två världar: friheten och att kunna ta sig från en plats till en annan, och att kunna göra det utan de miljömässiga och ekonomiska kostnader som ägarskap för med sig.

Transportsätten kommer att förändras och Göteborg är en del av den förändringen. För att komma ur den låsta diskussionerna behöver vi se att både bilen i sig och hur vi använder den kommer att se annorlunda ut i framtiden. Dessutom måste vi vara medvetna om potentialen i att utveckla nya och alternativa typer av transportsätt. Detta kan dock inte ske utan att inkludera bilen.

Politiker, företag och fastighetsägare borde därför bjuda in bilindustrin till diskussioner om hur man tillsammans kan ta fram morgondagens transportlösningar. Det handlar om att arbeta för ökad tillgänglighet och komfort, inte för bilens vara eller inte vara. ●

LADDNINGSBARA MINIBILAR I CITY

I FRANSKA GRENOBLE pågår just nu ett tre år långt projekt med namnet Cité Lib by Ha:mo. Det är ett samarbete mellan bland annat biltillverkaren Toyota och stadens myndigheter och lokaltrafik. Syftet är att testa nya typer av fordon för att se hur de tas emot, men även att se om det går att förändra attityder till resande i storstadsregionerna. I staden kommer 70 stycken små, elektriska fordon – hälften minibilar och hälften trehjulingar – placeras ut som ett komplement till vanliga bilar och lokaltrafik. Fordonen står uppställda vid laddstationer på 27 platser. Vill man använda något av dem bokat man enkelt med hjälp av en app i sin smartphone och betalar sedan per kvart. När man är färdig väljer man en slutstation där man lämnar sitt fordon.

UBER KÖR KOLLEKTIVT DET NYA KONCEPTET

från transporttjänsten Uber, UberHOP, är ett transportalternativ för pendlare som testats bland annat i Toronto, Seattle och Manila. För en biljett på 5 dollar (Seattle) kan man dela sin resa med andra resenärer längs några av stadens mest populära rutter. Tjänsten, som kan komma att utmana den traditionella kollektivtrafiken, ska göra resan både effektivare och billigare för såväl chaufförer som resenärer.

OBLIGATORISK BILPOOL

I DEN NYA stadsdelen Vallastaden i Linköping är det obligatoriskt för alla som vill bo där att vara med i en bilpool i minst fem år med en avgift på 60 kronor i månaden. De enda parkeringsplatser som ska finnas inne i området kommer att vara för bilpoolsbilar. Det parkeringshus som byggs i området ska ligga lika långt från området som närmsta busshållplats, för att locka fler att åka kollektivt.

INSPIRATION

Framtidens transportlösningar bygger på tillgänglighet och komfort

STADSLIVERANSEN GÖR SHOPPINGUPPLEVELSEN BEHAGLIGARE

STADSLIVERANSEN är samverkansorganisationen Innerstaden Göteborgs hållbara varuleveranser som tar emot paketförsändelser för företag i innerstaden och sedan levererar godset med eldrivna transportbilar och lastcyklar. Fördelarna är bland annat att antalet transportfordon i innerstaden minskar på dagtid när det är mycket besökare i området, samt att stora lastbilar ersätts med mindre och smidigare fordon. Under 2015 utvecklades konceptet till att även samordna transporter från butikerna ut till konsumenten. Göteborgarna kan numer få hem sina varor samma kväll, levererat till dörren med elbil eller cykelbud, och slipper därmed bära på tunga varor under sin shoppingrunda.

SHUTTERSTOCK, MILAN STOJANOVIC

FOTGÄNGARE OCH CYKLISTER FÅR GRÖNA NÄTVERK

TYSKLANDS NÄST största stad Hamburg har satt det ambitiösa målet att bli bilfri till år 2034. Genom att bygga ut cykel- och gångbanor som sammanfogas med befintliga grönområden är planen att skapa ett grönt nätverk. Det ska göra det möjligt för invånarna att ta sig från ena sidan av staden till den andra utan att konfronteras med biltrafik. Om planerna genomförs kommer två femtedelar av staden att utgöras av gröna områden. Helt bilfri kommer staden dock inte bli, det ska fortfarande vara möjligt att köra bil på huvudlederna. Men genom smarta lösningar som att bygga in bilvägar ska det friläggas mer utrymme för cykel- och gångtrafik. Förhoppningen är att både invånare och turister ska kunna utforska staden till fullo utan att vara beroende av bilen.

TILLSAMMANS SKAPAR VI FRAMTIDENS GÖTEBORG

Nyckeln till att behålla en stark och attraktiv stadskärna i en växande stad handlar inte om att uppfinna staden på nytt. Snarare handlar morgondagens Göteborg om att frigöra och bygga vidare på den potential som redan finns idag.

EN ENSKILD AKTÖR har dock svårt att på egen hand ta det helhetsgrepp som behövs för att skapa en attraktiv, god stad. För att göra Göteborg till den stad vi ser att den skulle kunna bli krävs det att alla aktörer som påverkar stadskärnan blir bättre på att arbeta tillsammans.

För att lyfta handeln i Göteborgs stadskärna uppmuntrar vi därför nu alla aktörer att hjälpa oss att frigöra de möjligheter som staden rymmer. De delar vi ser som särskilt prioriterade är de som du kunnat läsa om i denna rapport, och nedan följer en sammanfattning av hur vi ser att ett framtida starkt Göteborg ska kunna realiseras.

HANDELN

När Göteborg expanderar finns det en risk att stadskärnan glesas ut. Det skulle minska trivselen och försämra handeln.

Därför behövs stråk med tydlig profil och samtidigt intressant blandning mellan stora och små aktörer och olika typer av branscher. Ett Göteborg med fler A-lägen men som ändå rymmer plats för små butiker och dessutom har en lagom balans mellan detaljhandel, service och mat gör stadskärnan både mer inkluderande och levande.

För att åstadkomma detta behöver fastighetsägarna samarbeta tätt för att försäkra sig om att alla tar ansvar för att maxa mixen. Genom att ställa krav på gemensamma öppettider skapas också en mer shoppingupplevelse – och i förlängningen en mer sammanhållen stadsupplevelse.

MEDBORGARNA

Stadskärnan ska vara till för alla och attraktiv även för den som inte vill handla. Genom att lyssna på och involvera göte-

”I Göteborg finns det många enskilda människor som gör jättebra saker; men problemet är att det även måste komma initiativ från en högre nivå. Det finns bur många mindre privata och fristående kulturella aktörer som belst, men det behöver också komma initiativ någon annanstans ifrån samtidigt.”

KARIN LONDRE, REDAKTÖR NÖJESGUIDEN

borgarna själva och våga satsa på alla goda initiativ ökar sannolikheten att satsningarna som genomförs idag blir uppskattade och använda. Tillsammans kan vi som fastighetsägare, politiker och handelsaktörer skapa spännande och innovativa plattformar där all den energi som redan finns kan kanaliseras och realiseras. Vinsterna med detta är många.

Medborgare som trivs i och känner sig som en del av sin stad blir stolta över den – vilket in sin tur gör staden attraktiv även för de som inte bor där. Det gynnar i sin tur besöksnäringen och lockar attraktiv arbetskraft.

PLATSERNA

Det finns många bortglömda platser i Göteborg som rymmer en stor potential att med enkla medel kunna göras om till sjudande platser för kultur, handel och möten mellan människor – trivsamma ytor där folk vill vara, helt enkelt. Utan ett gemensamt ansvar för staden finns det dock en risk att ingen aktör ser värdet i att satsa på verksamheter och aktiviteter som inte bygger på konsumtion eller som kanske inte är de mest lönsamma ekonomiskt sett, men som bidrar till en trivsam stad med gemenskapskänsla.

Alla aktörer behöver därför arbeta utifrån en vilja att skapa mer inkluderande och attraktiva platser där folk kan mötas.

KVÄLLSEKONOMIN

Med gemensamma satsningar på ett bredare, mer tillgängligt och flexibelt utbud av restauranger, handel och kultur blir Göteborg attraktivt för fler grupper av medborgare. Genom att

öka densiteten med inte bara handel, utan också kultur och bostäder får vi en stad där folk rör sig även efter kontorstid. Det gör staden mer levande och trygg. För att lyckas behöver vi dock släppa tanken på att olika aktörer ska satsa på olika aktiviteter, och istället tillsammans se värdet i att interagera verksamheter inom olika områden. På så sätt blir stadsbilden inte bara mer intressant, utan också enhetlig. Kan vi dessutom enas om gemensamma och utökade öppettider blir Göteborg även en stad vars handel man kan lita på.

TILLGÄNGLIGHET

Att Göteborg är tillgängligt är viktigt för såväl handeln som för möjligheten att människor från alla grupper ska kunna mötas i staden. För att gå vidare i debatten och komma fram till hur vi ska förbättra tillgängligheten måste vi dock släppa den infekterade och polariserade debatten om bilens vara eller inte vara, och istället börja diskutera tillgänglighet och färd sätt. Genom att samla politiker, företag, fastighetsägare och bilindustrin till gemensamma samtal där alla kan dela med sig av sitt perspektiv, sin kunskap och sina idéer ökar förutsättningarna för att ta fram morgondagens transportlösningar – lösningar som är hållbara ur ett såväl socialt och miljömässigt som handels- och stadsmässigt perspektiv. ●

Vi på Vasakronan är medvetna om att vi aldrig kommer att kunna lyckas på egen hand. För att lyckas krävs att vi agerar tillsammans, i samma riktning och mot samma mål.

VASAKRONAN SUMMERAR FÖR GÖTEBORG EN STAD MED MASSOR AV MÖJLIGHETER

GLÖM INTE HANDELN I VÅR VÄXANDE STAD

Vi får inte fokusera alla resurser till att endast utveckla nya stadsdelsområden. Vi behöver satsa också i city. Ett Göteborg med fler A-lägen men som ändå rymmer plats för små butiker och dessutom har en lagom balans mellan detaljhandel, service och mat gör stadskärnan både mer inkluderande och levande. Vi måste ställa krav på gemensamma öppettider för en tydligare och attraktivare handel.

FRIGÖR POTENTIALEN

Det finns många bortglömda platser med stor potential. Fastighetsägare, medborgare och politiker kan tillsammans och med relativt enkla medel skapa mer inkluderande och attraktiva platser där folk kan mötas.

UTVECKLA KVÄLLSEKONOMIN

Alla aktörer i stadskärnan tjänar på en levande kvällsekonomi. Genom att aktivt jobba för att det vid varje stråk finns en mix av dag- och nattidsverksamheter kan vi skapa liv och rörelse dygnet runt. Det tillsammans med fler bostäder i stadskärnan ger möjligheter för en ökad trygghet.

ÖKAD TILLGÄNGLIGHET BORTOM BILEN

Vi behöver släppa den polariserade debatten om bilens vara eller inte vara och istället diskutera tillgänglighet och färd sätt. Samordnade varutransporter för att minska tung trafik i stadens kärna är en strategiskt viktig fråga.

VASAKRONAN